CYNGOR GWYNEDD – Adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd

Teitl yr eitem:	GDMC Caernarfon, Pwllheli a Cricieth
Aelod Cabinet:	Cyng. Dilwyn Morgan
Swyddog perthnasol:	Daron Marged Owens – Uwch Swyddog Gweithredol y Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol
Dyddiad y cyfarfod:	16/07/24

1. Penderfyniad a geisir:

(a) Cymeradwyo cyflwyno Gorchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus (GDMC) newydd ar gyfer Caernarfon, Pwllheli a Cricieth am gyfnod o dair blynedd, yn unol â'r Gorchymyn Arfaethedig drafft a atodir (atodiad 1)

(b) Awdurdodi Pennaeth Oedolion, Iechyd a Llesiant i ymgymryd â chyflwyno'r Gorchymyn Arfaethedig yng Nghaernarfon, Pwllheli a Cricieth

2. Y rheswm pam fod angen i'r Cabinet wneud y penderfyniad:

Awdurdodau Lleol a neb arall sydd gyda'r hawl i greu GDMC. Yn unol â Chyfansoddiad yr Awdurdod Lleol, mae creu gorchymyn o'r fath yn swyddogaeth weithredol a'r Cabinet sy'n gyfrifol ynglŷn â fo.

3. Cyflwyniad a Rhesymeg

3.1 Cefndir/ Cyflwyniad

Mae Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlismona 2014 yn rhoi'r grym i Awdurdodau Lleol gyflwyno Gorchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus (GDMC) i ymdrin â niwsans(au) neu broblem(au) penodol mewn mannau penodol. Cysylltodd yr Heddlu â'r Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol i wneud cais am GDMC mewn ymateb i'r mathau newydd a chynyddol o ymddygiad gwrthgymdeithasol a welwyd yng Nghaernarfon, Pwllheli a Chricieth.

Cyn gwneud gorchymyn o'r fath, rhaid i'r Awdurdod Lleol fod yn fodlon -

- Bod sail resymol dros gredu fod y gweithgareddau hyn mewn man cyhoeddus wedi cael, neu yn debygol o gael, effaith andwyol ar ansawdd bywyd pobl yn y cyffiniau.
- Bod y gweithgareddau yn, neu'n debygol o fod, yn fynych ac yn barhaus eu natur.
- Bod y gweithgareddau yn, neu'n debygol o fod, yn afresymol.
- A'u bod yn cyfiawnhau'r cyfyngiadau a osodir.

Yn ogystal, cyn gwneud gorchymyn, rhaid i'r Awdurdod Lleol ymgynghori â'r Heddlu a'r gymuned ehangach. Mae'r materion hyn eisoes wedi'u trafod yn faith gyda'r Heddlu, Aelodau Lleol a Chynghorau Tref Caernarfon, Cricieth a Pwllheli. Mae pob un o blaid

cyflwyno Gorchymyn yn eu hardaloedd priodol. Yn ogystal derbyniwyd sylwadau gan Aelodau Seneddol Arfon a Dwyfor Meirionnydd yn nodi eu cefnogaeth.

Cyflwynwyd adroddiad i'r Cabinet ar 19 Rhagfyr 2023 yn argymell fod y Cabinet yn cymeradwyo proses o ystyried a ddylid cyflwyno GDMC mewn ardaloedd benodol yng Nghaernarfon, Pwllheli a Cricieth. Gofynnwyd am ganiatâd i ddal ymgynghoriad cyhoeddus. Wedi hyn, dychwelyd y mater i'r Cabinet er mwyn penderfyniad terfynol a ddylid cyflwyno GDMC newydd. Yn seiliedig ar yr achos a gyflwynwyd ar y pryd, penderfynodd y Cabinet fod cyfiawnhad dros symud i'r cam nesaf a chynnal ymgynghoriad cyhoeddus. Bellach, mae angen i'r Cabinet ystyried canfyddiadau'r ymgynghoriad ac, yn sgil yr ymgynghoriad hwnnw, a yw'n cymeradwyo cyflwyno gorchmynion newydd.

Mae'r Gorchymyn Arfaethedig yn cynnwys tri gwaharddiad, sef:

1. Ni chaiff person ddilyn cwrs o ymddygiad sydd yn achosi, neu sydd yn rhesymol canfod ei fod yn achosi aflonyddwch, braw, niwsans neu drallod.
2. Ni chaiff person yfed alcohol, nac un rhywbeth y mae Person Awdurdodedig yn rhesymol gredu i fod yn alcohol neu gynhwysydd i ddal alcohol, os yw Person Awdurdodedig yn gofyn i'r person stopio ag yfed neu ildio'r alcohol neu'r cynhwysydd.
3. Ni chaiff person loetran mewn cyflwr o feddwdod o ganlyniad i gymryd alcohol neu gyffuriau. Os yw Person Awdurdodedig yn gofyn i'r person ymadael â'r ardal mewn amgylchiadau lle bo'r person wedi tramgwyddo'r cyfyngiad yma, rhaid I'r person ymadael ar unwaith.

3.2 Rhesymeg a chyfiawnhad dros argymell y penderfyniad

Roedd yr ymgynghoriad yn agored am gyfnod o 6 wythnos. Lansiwyd ar y 26ain o Chwefror, a daeth i ben ar 8fed o Ebrill. Cyhoeddwyd datganiad i'r wasg ar y 14/03/2024. Hyrwyddwyd yr ymgynghoriad nifer o weithiau drwy ein tudalennau cyfryngau cymdeithasol. Hysbyswyd y Cynghorau Tref a'r Aelodau Lleol perthnasol pan agorwyd yr ymgynghoriad, gyda cais i'w hyrwyddo a'i cymunedau. Cysylltwyd a busnesau o fewn yr ardaloedd arfaethedig i'w hysbysu fod yr ymgynghoriad ar agor.

Roedd modd i'r cyhoedd ymateb ar-lein drwy holiadur syml, neu roedd holiadur papur gyda amlen rhagdaledig i ddychwelyd ymatebion ar gael yn Siop Gwynedd Caernarfon a Pwllheli a'r Llyfrgelloedd ym mhob tref. Roedd modd hefyd i bobl gysylltu yn uniongyrchol gyda'r tîm Diogelwch Cymunedol i wneud cais am ffurflen bapur, neu rhannu unrhyw sylw.

Derbyniwyd 112 o ymatebion cyflawn i'r holiadur, a cheir amlinelliad o'r broses ymgynghori ynghyd â manylion am y canfyddiadau yn y ddogfen amgaeedig. (atodiad 3)

Y prif ganfyddiadau yw:-

<u>Caernarfon</u>

-Roedd y mwyafrif **(63%)** yn nodi fod angen PSPO yn yr ardal.
-Roedd y mwyafrif **(67%)** yn cytuno a'r ardal arfaethedig.
-Roedd y mwyafrif yn cytuno a'r cyfyngiadau arfaethedig:

1) Ni chaiff unigolyn ddilyn dull o ymddygiad sy'n achosi aflonyddu, braw, niwsans, neu drallod. **(93% yn cytuno)**
2) Ni chaiff unigolyn yfed alcohol os yw Person Cymeradwy yn gofyn i'r unigolyn stopio yfed neu i ildio'r alcohol neu'r cynhwysydd. **(80% yn cytuno)**
3) Ni chaiff person loetran mewn cyflwr o feddwdod o ganlyniad i gymryd alcohol neu gyffuriau. **(77% yn cytuno)**
   - Yn benodol nodwyd Stryd y Llyn a'r Safle Bws fel ardaloedd o bryder sylweddol am ymddygiad gwrth-gymdeithasol.

Pwllheli

-Roedd y mwyafrif **(85%)** yn nodi fod angen PSPO yn yr ardal.
-Roedd y mwyafrif **(73%)** yn cytuno a'r ardal arfaethedig.
-Roedd y mwyafrif yn cytuno a'r cyfyngiadau arfaethedig:

1) Ni chaiff unigolyn ddilyn dull o ymddygiad sy'n achosi aflonyddu, braw, niwsans, neu drallod. **(94% yn cytuno)**
2) Ni chaiff unigolyn yfed alcohol os yw Person Cymeradwy yn gofyn i'r unigolyn stopio yfed neu i ildio'r alcohol neu'r cynhwysydd. **(81% yn cytuno)**
3) Ni chaiff person loetran mewn cyflwr o feddwdod o ganlyniad i gymryd alcohol neu gyffuriau. **(92% yn cytuno)**

- Yn benodol nodwyd y Safle bws a'r Maes fel ardaloedd o bryder sylweddol am ymddygiad gwrth-gymdeithasol.

Cricieth

-Roedd y mwyafrif **(65%)** yn nodi fod angen PSPO yn yr ardal.
-Roedd y mwyafrif **(56%)** yn cytuno a'r ardal arfaethedig. Roedd 21% yn anghytuno, a 18% yn ansicr. Roedd nifer o'r rhai ymatebwyd 'anghytuno' yn codi pryderon am ardaloedd ychwanegol, ac eisiau ehangu'r yr ardal arfaethedig.
-Roedd y mwyafrif yn cytuno a'r cyfyngiadau arfaethedig:

1) Ni chaiff unigolyn ddilyn dull o ymddygiad sy'n achosi aflonyddu, braw, niwsans, neu drallod. **(83% yn cytuno)**
2) Ni chaiff unigolyn yfed alcohol os yw Person Cymeradwy yn gofyn i'r unigolyn stopio yfed neu i ildio'r alcohol neu'r cynhwysydd. **(85% yn cytuno)**
3) Ni chaiff person loetran mewn cyflwr o feddwdod o ganlyniad i gymryd alcohol neu gyffuriau. **(83% yn cytuno)**

- Yn benodol nodwyd y Traeth/glan y môr a thrafnidiaeth gyhoeddus fel ardaloedd o bryder sylweddol am ymddygiad gwrth-gymdeithasol.

O'r ymatebion a dderbyniwyd, gellir casglu bod gwybodaeth ddigonol i gydnabod fod nifer o bobl yn bryderus am ymddygiad gwrthgymdeithasol yn Nghaernarfon, Pwllheli a Cricieth, a bod y gefnogaeth i gyflwyno gorchymyn yn gryfach nag unrhyw wrthwynebiad.

Yn dilyn dadansoddiad o'r ymatebion, darparwyd crynodeb o'r canlyniadau i'r Cynghorau Tref, Aelodau Lleol a'r Heddlu, gyda cais am sylwadau. Wedi ystyried y

canlyniadau, roedden nhw i gyd yn unfrydol yn eu cefnogaeth parhaus i gyflwyno GDMC yn yr ardaloedd yma.

Yn ogystal, cynhaliwyd trafodaethau gyda'r Heddlu i ail-ystyried ardal ddaearyddol y gorchmynion arfaethedig, mewn ymateb i'r awgrymiadau a gododd o'r ymgynghoriad. Roedd rhaid ystyried y dystiolaeth o angen, a'r gallu i orfodi'r gorchymyn. Yn seiliedig ar drafodaethau pellach gyda'r Heddlu o beth oedd yn ymarferol a synhwyrol o ran plismona, mae'r ardal yng Nhaernarfon wedi'i hehangu i gynnwys:
Caernarfon
- Penrallt Uchaf ac Isaf
- y tanlwybr o'r safle bws i Stryd William

<u>Sylwadau pellach i ystyried</u>

Wrth ymateb i'r holiadur, darparwyd hefyd sylwadau am faterion eraill, yn benodol:
- Bod angen ystyried mesurau ataliol.
- Diffyg darpariaeth i bobl ifanc.
- Gyrru gwrth-gymdeithasol ym Mwllheli - Soniwyd 5 ymateb am geir yn cael eu dreifio'n wyllt, yn hwyr yn nos.
- Darparwyd sylwadau fod angen bod yn bwyllog a pheidio cosbi pobl ifanc yn afresymol, ac yfwyr cymedrol yn mwynhau cymdeithasu yn y tafarndai. Mynegwyd pryderon am swyddogion gôr selog gyda gormod o bŵer.

Lle'n gymwys, rydym wedi rhannu'r sylwadau gyda phartneriaid perthnasol, megis yr Heddlu, Gwasanaethau Ieuenctid a Priffyrdd.

Bydd y gyllideb Diogelwch Cymunedol a cyfraniad gan y Cynghorau Tref yn cyfarch y costau am yr arwyddion.

<u>Deddf Cydraddoldeb 2010</u>

Yn unol â'r dyletswyddau cyfreithiol dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, wrth wneud penderfyniadau mae rhaid i'r Cyngor dalu sylw dyledus i'r angen (1) i ddiddymu gwahaniaethu anghyfreithiol, (2) hyrwyddo cyfle cyfartal a (3) meithrin perthnasau da ar sail y nodweddion gwarchodedig ynghyd a dal sylw at ardrawiadau economaidd gymdeithasol.

Mae asesiad effaith cydraddoldeb wedi'i gynnal mewn perthynas â'r broses (atodiad 4), ac ymgynghorwyd gyda'r swyddog cydraddoldeb. Mae'r asesiad yn dangos fod y bwriad yn cael effaith bositif sylweddol ar bobl â nodweddion cydraddoldeb a thri nod y ddyletswydd cydraddoldeb.

Yn ogystal, mae'r ddogfen yn dangos yr ystyriaeth fanwl a roddwyd ar effeithiau posib ar anfantais economaidd-gymdeithasol. Mae mwyafrif helaeth o'r effeithiau posib yn bositif, ac yn golygu ein bod yn lleihau'r bwlch economaidd-gymdeithasol. Fe welwch yn y ddogfen fod camau penodol yn cael eu gweithredu i ddileu unrhyw effaith negyddol posib.

<u>Deddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol (Cymru) 2015</u>

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol yn ymwneud â gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae’r ddeddf yn gosod dyletswydd llesiant ar gyrff cyhoeddus sydd wedi ei anelu at gyflawni 7 o nodau llesiant, yn unol a 5 ffordd weithio. Mae’r Asesiad Effaith Cydraddoldeb (atodiad 4) yn manylu sut mae’r bwriad, a’r ffordd rydym wedi gweithredu, yn cydymffurfio a’r Ddeddf.

3.3 Camau nesaf

- Y Cabinet i gymeradwyo cyflwyno GDMC newydd yng Nghaernarfon, Pwllheli a Cricieth, yn unol â'r Gorchymyn Arfaethedig.
- Os y'i cymeradwyir, bydd yr Awdurdod Lleol yn cyhoeddi'r Gorchymyn dan sêl ar ei wefan.
- Os y'i cymeradwyir, bydd yr Awdurdod Lleol yn gosod arwyddion y mae'n ei ystyried yn ddigonol o fewn a gerllaw'r Ardal Gyfyngedig gan dynnu sylw'r cyhoedd i fodolaeth ac effaith y Gorchymyn.

4. Sylwadau Swyddogion Statudol

4.1 Prif Swyddog Cyllid Mae’r adroddiad yn nodi bydd y gyllideb Diogelwch Cymunedol a cyfraniad gan y cynghorau tref yn cyfarch y costau am yr arwyddion. Rwyf felly’n fodlon bod ffynonellau i ariannu’r penderfyniad a geisir wedi eu hadnabod a gallaf gadarnhau bydd y costau yn cael eu hadolygu yn unol â’r gwaith monitro cyllidebol arferol.

4.2 Swyddog Monitro Mae’r adroddiad yn amlygu y broses statudol sydd wedi eu dilyn er sefydlu y parthau yma. Bydd y Gwasanaethau Cyfreithiol yn cefnogi y trefniadau yma wrth symud ymlaen. Gallaf gadarnhau priodoldeb y penderfyniad a geisir

Rhestr Atodiadau:

<u>Atodiad 1 –</u> Gorchymyn Arfaethedig:- GORCHYMYN DIOGELU MANNAU CYHOEDDUS CYNGOR GWYNEDD (ALCOHOL AC YMDDYGIAD GWRTH-GYMDEITHASOL), (CAERNARFON, CRICIETH A PWLLHELI) 2024

Atodiad 2 – Mapiau o’r Ardaloedd Arfaethedig PSPO

<u>Atodiad 3</u> – Crynodeb o’r broses ymgynghori a’r prif ganfyddiadau

<u>Atodiad 4</u> – Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Rhestr Dogfennau Cefndir:

Public Spaces Protection Orders: Guidance for Councils. Local Government Association

Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014: Anti-social behaviour powers Statutory guidance for frontline professionals

AMSERLEN PENDERFYNIADAU Y CABINET

LLUN	*MAWRTH*	*MERCHER*	*IAU*	*GWENER*
	E-bost i'r Penaethiaid yn cynnwys y rhaglen ddrafft			
Dyddiad olaf cofrestru eitem				*Anfon y dogfennau at y swyddogion statudol am eu sylwadau – IE, DAM, DG*
			Papurau i'w cyflwyno (2 iaith) i 'cabinet' erbyn hanner dydd	*Cyhoeddi Agenda'r Cabinet i'r Aelodau Cabinet*
Cyhoeddi Agenda'r Cabinet				
	CYFARFOD Y CABINET			
		Cyhoeddi Taflen Benderfyniad		
			Penderfyniad yn weithredol oni bai ei fod yn cael ei alw i mewn	

Noder y gall yr amserlen newid os oes Gŵyl y banc yn ystod y cyfnod cyhoeddi. Bydd swyddog Tîm Democratiaeth yn nodi'r dyddiadau allweddol yn yr e-bost i'r Penaethiaid.

Cofiwch gysylltu â'r Uned Gyfieithu i drefnu cyfieithiad mewn da bryd.